Oikeusministeriö

LAUSUMA

Aihe:

Lausuma ehdotukseen, joka koskee pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Lausuman antaja:

Suomen Pysäköintiyhdistys (y-tunnus 1056405-3), Helsinki

Lausuman laatija:
Hallintojohtaja, VT Mikko Paavola, Finnpark Oy
PL 15, 33211 Tampere
puh. 040-536635, sähköposti: mikko.paavola@finnpark.fi

Lausuma:

Yleistä:

Suomen Pysäköinti Yhdistys (SPY), joka on perustettu vuonna 1988, yhdistää Suomessa pysäköintialan ammattilaiset. Yksityisten ja Kunnallisten pysäköintioperaattoreiden lisäksi yhdistykseen kuuluu suunnittelijoita ja tuote-edustajia. SPY on aktiivinen jäsen Euroopan Pysäköinti Yhdistyksessä (EPA), johon kuuluu 20 Euroopan maata.

Suomen Pysäköintiyhdistys (myöhemmin yhdistys) haluaa kommentoida otsikon lakiesityksiä seuraavasti: Yleisesti ottaen yhdistys katsoo, että sekä julkista että yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön uudelleen tarkastaminen ja uuden lainsäädännön luominen ovat tarpeellisia ja paljon kaivattuja uudistuksia nykykäytäntöön verrattuna.

Yhdistyksen mielestä nykyinen lainsäädäntö on liikenteen kasvun myötä jäänyt hieman jälkeen ja pysäköintiä ei saada sujuvaksi nykymenetelmin kaikilla alueilla.

Yhdistyksen mielestä koko pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön tarkoituksena on taata sujuva pysäköinti siten, että pysäköinti ei aiheuta vaaraa ja tarpeetonta haittaa muulle liikenteelle (sekä auto- että kevytliikenne). Toisin sanoen pysäköinnin tulee olla hallinnassa sekä julkisilla tie- ja katuosuuksilla että yksityisillä alueilla.

Esitys laiksi julkisesta pysäköinninvalvonnasta:

Esitys on yhdistyksen mielestä hyvä. Uutuutena esitettävä pyörälukon käyttöönotto on kannatettava ajatus. Lisäksi ajoneuvon siirtämistä koskevien säädösten tarkastaminen on myös hyvä esitys ja niihin ei ole sen enempää kommentoitavaa.

Lisäksi on hyvä, että julkisen pysäköinninvalvojan pätevyysvaatimukset sekä valitustie mahdollisesta pysäköintivirhemaksusta on säilytetty ennallaan. Näihin säädöksiin ei ole yhdistyksellä lisättävää

Esitys laiksi yksityisestä pysäköinninvalvonnasta:

Ensinnäkin yhdistys haluaa tuoda esille sen, että yksityistä pysäköinninvalvontaa koskeva laki on erillislakina tarpeellinen ja välttämätön. Tällä hetkellä julkinen pysäköinninvalvontaorganisaatio ei pysty hoitamaan kaikkia pysäköintiongelmista kärsiviä kiinteistöjä. Lisäksi yhdistyksen mielestä tällaisiin "aukkopaikkoihin" tarvitaan lain tasoinen sääntely selkiyttämään nykyistä, hieman epäselvää tilannetta.

Yhdistys haluaa kuitenkin nostaa esityksestä tiettyjä aihealueita esiin, joita yhdistyksen mielestä tulee tarkentaa ja/tai selventää lopullista lakiesitystä laadittaessa. Nämä alueet ovat yksityisen valvontamaksun antamiseen oikeutetut tahot ja heidän mahdollinen pätevyys sekä valvontamaksun arvonlisäverokäsittely.

Lakiesitysluonnoksessa lähdetään siitä, että yksityisen valvontamaksun antamisesta ja varsinaisesta pysäköinninvalvonnasta yksityisellä alueella vastaa kiinteistön omistaja tai haltija (5§). Tällaisia yksityisiä alueita, joilla pysäköinninvalvontaa tarvitaan, on hyvin erilaisia – toisaalta pienet ja pienehköt asunto-osakeyhtiöt sekä toisaalta suuret kauppakeskukset ja marketit. Lakiesityksen mukaan kiinteistön omistaja tai haltija voi toisaalta siirtää oikeuden pysäköinninvalvontaan myös kolmannelle.

Sinällään ajatus siitä, että yksityisellä alueella tapahtuvasta pysäköinninvalvonnasta huolehtii kiinteistön omistaja, on ehkä kaikkein loogisin. Tällöin myös valvontamaksuista kerääntyvät tulot kuuluisivat esityksen mukaan kiinteistön omistajalle. Kuitenkin tässä menettelyssä kuka tahansa kiinteistön omistajan edustaja olisi kelpoinen suorittamaan pysäköinninvalvontaa ja määräämään valvontamaksuja.

Kun toisaalta julkista pysäköinninvalvontaa koskevassa lakiesitysluonnoksessa on haluttu säilyttää selkeät kelpoisuusehdot pysäköinninvalvojille, on hieman nurinkurista, että yksityisellä alueella valvontaa voisi suorittaa kuka tahansa kiinteistön omistajan lakimääräisen edustamisoikeuden haltija ilman mitään erityistä pätevyyttä. Tämä menettely olisi ehkä omiaan aiheuttamaan turhia konflikteja autoilijoiden ja kiinteistön omistajien keskuudessa. Näistä ristiriitatilanteista johtuen lain tarkoitus – liikennesääntöjen noudattaminen ja yleinen lainkuuliaisuus – ei välttämättä toteutuisi. Lailla ei siis olisi kansalaisten

silmissä sitä väärän pysäköinnin yleisestävää vaikutusta, jota tämän kaltaisilla lailla tavoitellaan.

Yhdistys pitäisikin hyvänä, että laissa tai mahdollisesti myöhemmin annettavassa asetuksessa voitaisiin määrittää tietyt liikennemerkit, jotta yksityisessä valvonnassa oleva alue olisi helposti tunnistettavissa. Kun merkinnät ovat samankaltaisia kaikkialla (toimijasta riippumatta), selventää se tilannetta ja tällöin entisestäänkin vähennetään mahdollisia riitautusperusteita, joilla väärin pysäköinyt henkilö voisi yrittää riitauttaa hänelle annettua valvontamaksua. Samaa asiaa helpottaisi myös mahdollinen samankaltainen valvontamaksulomake, joka olisi kaikilla toimijoilla samanlainen.

Lisäksi olisi hyvä kiinnittää huomiota yksityisen pysäköinninvalvojien mahdollisiin pätevyysvaatimuksiin. Yhdistys jättää työryhmän harkittavaksi sen, tulisiko toiminta määrittää jopa luvanvaraiseksi, jolloin lupia voisi myöntää esimerkiksi julkisen pysäköinninvalvontalain mukaisesti joko poliisi tai aluehallintovirasto. Mahdollisia lupa-asioita käsiteltäessä tulee kuitenkin muistaa yrittäjien tasapuolinen kohtelu eikä lupamenettelyllä saa turhaan vaikeuttaa vapaan kilpailun yleisperiaatetta.

Käytännössä olisi todennäköistä se, että varsinaisesti yksityisen kiinteistön omistaja tai haltija ei itse tule varsinaista pysäköinninvalvontaa suorittamaan. Todennäköisintä tulee olemaan se, että kiinteistön omistaja hankkii tämänkaltaisen palvelun joltakin pysäköintialan yhtiöltä tai joltakin muuta kiinteistöhuoltoa suorittavalta yhtiöltä. Tällöin tällaista palvelua tarjoavan yhtiön olisi melko helppo hankkia tarvittava pätevyys ja ammattitaito tämänkaltaisen toiminnan suorittamiseen.

Mikäli katsotaan, että varsinaista lupamenettelyä ei olisi tarpeellista luoda, on yhdistys valmis antamaan suosituksia ammattitaitoiseksi katsottavista yrityksistä. Kuitenkin yhdistys suosittelee, että jonkinlaiset kelpoisuusehdot yksityistä pysäköinninvalvontaa suorittaville henkilöille/ yrityksille määritettäisiin joko laissa tai alemman tasoisissa asetuksissa tai ohjeissa.

Tällaisella pätevyysvaatimuksella voitaisiin saavuttaa muun ohella se, että yksityisillä alueilla valvontaa suorittavilla tahoilla olisi valmiiksi lain nojalla ns. julkista uskottavuutta, jolloin toimintaa olisi helpompi hoitaa ja mahdolliset konfliktit vähenisivät. Lisäksi olisi todennäköistä, että valvontamaksujen velkomisista aiheutuvat riitaisuudet vähenisivät, kun epäilystä ei olisi valvontamaksujen perusteen oikeellisuudesta.

Viimeiseksi yhdistys haluaa kiinnittää lakivalmistelussa huomiota valvontamaksun arvonlisäverokäsittelyyn. Yhdistyksen käsityksen mukaan tällainen valvontamaksu ei olisi arvonlisäverolain 29 §:n 1 mom. 5-kohdassa tarkoitettua maksullisen pysäköinnin järjestämistä, joka on määritetty arvonlisäverolliseksi. Lain lähtökohtana ilmeisesti on se, että tällainen yksityisellä alueella tapahtuneesta luvattomasta pysäköinnistä annettava valvontamaksu käsitetään pysäköintivirhemaksun kaltaisena sanktiona. Tällöin itse valvontamaksun arvonlisäverottomuus on yhdistyksen mielestä perusteltua.

Yhdistys toivookin, että sekä lainvalmistelutyöryhmä pyytää valtionvarainministeriön kannanottoa tähän arvonlisäveroasiaan. Olisi ehkä hyvä selvittää, miten arvonlisäveroasia on tällaisten valvontapalveluiden tuottamisessa järjestetty esimerkiksi Ruotsissa, jossa tällainen yksityistä pysäköinninvalvontaa koskeva laki on jo olemassa.

Tampereella 15.1.2010

Suomen Pysäköintiyhdistys

puolesta Mikko Paavola